

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak četrtak opoldne. Velja do konca leta L. 3. Posamezne številke se dobivajo v raznih goriških trafikah in trgovinah po 15 stot.

Naročnina naj se pošilja na upravnništvo „Goriške Straže“ v Gorici, ulica Vetturini 9, dopisi pa na uredništvo ravnotam. Oglasi se računajo v širini enega stolpca 1 mm visokosti za enkrat 50 st., za večkrat po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Na delo!

Razume se samo ob sebi, da hočemo mi primorski Slovenci živeti, vsaj kakor smo prej živeli. Z istimi šolami, uradi in drugimi pravicami; in tega, vsaj tako upravičeno upamo, nam noben kulturni narod ne more ubraniti.

Vse zastoj bi pa bilo pričakovati, da nam drugi vse vržejo kar v naročje; tudi tukaj in danes velja geslo: pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!

Naše šole.

Mi vemo, kaj sploh vzdržuje in ohranja vsak narod. To je šola. Zato so naši narodni zastopniki ali rodoljubi storili pri vseh oblastnih vseh, da bi se v mestu Gorici odprle ljudske mestne, srednje šole in učiteljska. Do danes sicer ne moremo v tem oziru bilježiti nobenega uspeha, a nikdar nismo niti za trenutek dvomili, da to vendar dosežemo, da bomo vsaj to zopet enkrat imeli, kar nam je dala ranjka Avstrija. Obžalujemo odhod tega in onega ravnatelja ali profesorja in učitelja naših srednjih in ljudskih šol; ali kdor je še ostal, -- in vsakogar dolžnost je, da ostane -- rotimo, naj svojega mesta ne zapusti, dokler se mu življenjskih pogojev ne odtegne, in da vse svoje moči zastavi v to, da ostanemo vsaj pri stari posesti. **Tukaj smo in tukaj ostanemo!**

Naši uradi.

Vsak naš rojak, trgovec, obrtnik, kmet, delavec, izobraženec in prostak, z eno besedo vsak naš Slovenec ima pravico, da se ga pri uradih sprejme in zasliši v tistem jeziku, ki ga razume in govori, in da se mu v tem oziru ne dela nobenega nasilstva. To pravico smo doslej pri naših uradih uživali, in to, vsaj to hočemo ohraniti in temu se nočemo, ker se ne moremo, nikdar odpovedati.

Vsa čast vsem našim uradnikom, višjim in nižjim, vsakomur, ki bo pomnil s hvateznošjo Goriški narod slovenski bo pomnil s hvateznošjo vsa njih imena, kakor mu je težko pri srcu ob spominu na one, ki so -- odšli. Kjerkoli si, kjerkoli moreš, kjerkoli upaš, stori svojo dolžnost; če kaj dosežeš ali ne dosežeš, narod bo vedel ceniti tvoje delo in tvoj trud, in ti bo hvalilo! Pomni to, in to je tvoja naloga, tvoje delo, -- slovenski uradnik! To je vsaj to hočemo ohraniti in temu se nočemo, ker se ne moremo, nikdar odpovedati.

Duhovnikom.

Zdi se nam skoraj odveč vsaka beseda, ki jo tukaj imamo spregovoriti duhovnikom. Duhovnik je pastir svoje črede, in dobri pastir ne zapusti svoje črede in dá življenje za svoje ovce. Najemnik pa, in kdor ni pastir ... vidi volka priti, in ovce popusti ter zbeži.

Slovenska goriška duhovščina se je vsikdar zvesta skazala svojemu ljudstvu. Ko so se črede po

izbruhu vojske razpršile, so slovenski duhovniki šli za njimi, bivali in živeli z njimi v taboriščih v barakah, hedili za njimi po raznih vseh in okrajih raznih dežel, pomagali jim v vseh dušnih in materijelnih zadevah, potegovali se za njih pravice pri vseh uradih, skušali olajšati njih bedo pri blastih; mnogokje je bil samo še slovenski duhovnik, ki je skrbel za slovenske begunce. Tega ne bodo mogli slovenski begunci nikdar zamikati, in to je v svetovni vojni eden najčistejših listov zgodovine goriške duhovščine. -- Kdo si bo upal to drago slovensko ljudstvo zapustiti zdaj, ko se je vrnilo na svoja tla, na svojo posest, četudi opustošeno in razdejano! -- Dobri pastir ne zapusti svoje črede in dá življenje za svoje ovce! To je dosti jasno povedano, in je ob enem dosti resno svarilo za vse one duhovnike, ki bi jih morebiti nikalo potegniti jo kam drugam!

Tukaj smo in tukaj ostanemo!

Našim kmetovalcem.

Če je za koga zdaj težko, je za našega kmetovalca. Zemlja vsa razbita, prevajena, travniki opustošeni, polja, kot krtova dežela vsa prerita z jarki, vinogradi uničeni, sadno drevje okleščeno in ovelo, pomankanje orodja in živine, -- z edno besedo, klavaren in skoraj obupen je pogled na stališče našega kmeta. Ta in oni pravi, tako ni mogoče živeti, tako ne more naprej, vse skupaj bom prodal in pojdem tja -- tam -- kamorkoli! Kdo bi se čudil, vsak razume, da je to res hudo in bridko, -- a vendar! Obupanje ni lastnost našega kmeta! Naš kmet zna delati in trpeti, zna prenesti tudi največje žrtve, a ume tudi upati in čakati, in zato vemo, da je naš kmet zadržni, ki bo našel od svoje zemlje in domačije! Na delo, slovenski kmetovalec! Vse se bo poskušalo in storilo, da bo boljše, in le ko bi se desetkrat prepričal, da res ne moreš več tukaj živeti in izhajati, le tedaj si še desetkrat premisli, ali bi res ošel in kam. Če je kdo priraščen na svojo zemljo, je to naš kmet, ki

Tukaj smo in tukaj ostanemo!

Kje je pomoč in rešitev?

Na drugem mestu prinašamo članek o našem združništvu. To je podlaga uspešnega in blagosnega delovanja zlasti za našega kmetovalca, obrtnika in trgovca. Kdor ljubi svoj narod, in ve, da je njegov nadaljni obstoj in razvit odvisen le od dobrega in umnega združništva -- naj se žrtvuje in deluje za to, da se naše združništvo okrepi, kjer se je ohranilo, in se obnovi; kjer je zaradi vojne zamrlo. To je nujno potrebujemo, če se hočemo ohraniti! In mi?

Tukaj smo in tukaj ostanemo!

Še kaj?

Še mnogo imamo povedati še posebej našim očetom in materam, našim mladeničem in dekletom, pa danes bi nam za to ta naš članek prenarasel. A

Za srečo.

Pred pol razdrto hišo je sedela mlada žena na slabem stolu, krpala mlademu Stankotu raztrgane hlače in večkrat zadušeno zdihnila pred se.

»Mama, kaj pa je sreča?« je vse paenkrat stopil mali fantek pred mater in zvedavo pogledal v njo.

»Kaj to vprašaš,« je žalostno odgovorila mati.

»Kje si pa slišal govoriti o tem?«

»Slišal sem to besedo od ljudi, mama, povejte mi, kaj je to, sreča?«

»Otrok moj, jaz ne vem, nisem je še videla, nisem je okusila.«

Mati je umolknila in komaj zakrivala solze.

»Mama, povejte!« je silil radovedno mali Stanko, povejte, mi, kakšna je sreča.«

»Ne vem, Stanko, res ne vem, kaj je sreča in kakšna je; če boš priden, boš srečo morebiti našel in jo okusil! Jaz bom molila zate, da jo najdeš vsaj ti. Le priden moraš biti.«

»Bom!« je zaklical malček in se oklenil matere, ki so jo porosile solze.

»Kdaj se pa vrne ata,« je spet povzel Stanko, že dolgo ga čakamo, mama, rekla si, da pride, kam je pa šel naš ata?«

»Šel je za srečo, šel je srečo iskat, Stanko!« in sklonila je glavo globoko v naročje.

»Zakaj pa jokaš mama, če je šel ata srečo iskat!«

Nič odgovora.

»Pa bo ata prinesel srečo, mama, kaj ne?«

»Ne vem, Stanko, ne vem sreča je redka stvar, in malo-kdo jo najde!«

»Ona je ni našla, tudi njen mož je ni našel, saj je šel v svet in se ni vrnil in se ne vrne nikdar več;

tam po svetu, Bog ve kje, je našel svoj grob, vsemu svetu nepoznan, brez spomenika, brez križa, brez lučke ...

Mati je objela svojega sina, poljubila ga na čelo, vroče, prisrčno, kakor bi poljubila a v smrti uri nje-ga, ki je ležal brez tolažbe, brez pomoči, ko je padel ...

»Mama, jaz pojdem p. svetu,« se je izvil mali Stanko materi iz rok. »Jaz pojdem za očetom, za srečo!«

»Priden moraš biti, Stanko, sem rekla, priden se učiti.«

»Pa pojdem zopet v šolo, mama; kaj ne, da pojdem!«

»Pojdeš, dragi moj Stanko, se ve, da pojdeš!«

»In v naše šole pojdem, kaj ne da, mama?«

»Pojdeš.«

»In kdaj pa pojdem v naše šole, mama?«

»Pojdeš, ti pravim, ti samo glej, da boš priden!«

In mater je dušilo ...

»Mama, zakaj si pa tako žalostna? Saj sem samo rekel, da pojdem v šolo, da se bom tam učil, da postanem velik, da najdem srečo!«

»Dá, Stanko, ti pojdeš v šolo, da postaneš velik, učen, s svojimi žulji te bom redila, da postaneš srečen, da najdeš srečo sebi, drugim in svoji materi.«

»In tudi očetu, kaj ne, mama? Tudi očetu, ki morebiti ni našel sreče!«

»Dá, Stanko,« je vzdihnila mati, »oče bo vesel, naj bo kjerkoli, če najdeš srečo sebi in drugim. Le priden bodi in svoje matere ne pozabi in njene ljubezni! ...

spregovorili bomo jasno, odkrito in zvenečo besedo. Za danes rečemo tukaj njim v bodrilo k resnemu in vstrajnemu delu samo to, da grobovi tulijo:

Tukaj smo in tukaj ostanemo!

»Ali se ne bo nikoli popravila, povzdignila?«
»Se bo, moj sin, uverjena sem, da se bo!«
»In tudi druge hiše se bodo popravile, mama?«
»Vse hiše se bodo popravile, Stanko.«
»In tudi vsi drugi naši begunci -- naši sosede se bodo še povrnili, mama?«
»Vsi se bodo povrnili, Stanko, tako pravijo, tako se govori.«
»To bi pa bilo lepo! Ah, da bi bilo, kakor je bilo prej, kaj ne, mama?«
»Priden bodi, ti pravim, in vsi morate biti pridni in vsi moramo biti pridni!«
Mati se je nato obrnila v stran, uzrla se proti pol razdrti hiši, brala v njenih razpokah in zevajočih luknjah zgodovino preteklosti mislila in se za hip kakor zamaknjena zamislila ...
»Pa je pri nas vendar še vse tako žalostno« je po kratkem presledku zopet začel Stanko. »Ali bo pri nas še kdaj lepše in veselejše, mama? Saj vendar ne bomo umrli!«
»Ne, Stanko, ne! Ne bomo umrli, in še bo lepš in veselejše pri nas!«
In tedaj je mati vstala, visoko se zravnila, vzdignila svojega sina v naročje in mu pokazala na sonce, ki se je potapljalo v morju ognja ... Glej, Stanko, zdaj pada sonce, se tudi pogrezne in izgine, pazopet vziđe in vstane! Tako je tudi s srečo, tako je tudi z nami! Ali razumeš to?«
»Ah, to je pa lepo! Jaz sem vesel, mama, ali nisi vesela tudi ti! Jaz bom priden in niktar ne pozabim tebe, mama, in ne očeta, in tudi ne tvojih besed in tvoje ljubezni!« ...
In zadnji žarki zahajajočega solca so obsevali mater in sina v objemu.

Najnovejše.

... Lovro Pogačnik. — V Ljubljani je umrl bivši pravnozbornski poslanec na Dunaju, sedaj član "Narodnega predstavništva" v Belgradu, dr. Lovro Pogačnik. Osebnost je bil pokojnik zelo ljubeznjiv človek in v narodnem pogledu vreden vsega spoštovanja. Umrl je v najboljši moški dobi. N. v. m. p.

Italija je odobrila mirovni pogodbi z Nemčijo in Avstrijo. Tozadevni odlok je italijanski kralj podpisal.

Kriza v Jugoslaviji še ni rešena. Regent Aleksander ni sprejel liste novih ministrov, katero mu je predložil Trifković, ker ni predstavljala koalicijskega kabineta. Prestolonaslednik je poveril Draži Pavloviču nalogo, da sestavi kolikor mogoče hitro novo ministrstvo.

Nemško-avstrijskih ujetnikov je bilo v Italijo okoli 80.000. Polovica jih je do zdaj že odšla domov. Italijanska vlada ja obljubila, da k večjemu v osmih tednih bodo vsi doma.

Vozni red. JUŽNA POSTAJA

Proga Gorica — Videm

4.15* brzovlak v Videm — Trbiž — Dunaj

9.10 hitri vlak v Videm — Benetke

16.10 brzovlak " " "

20.25 osebni vlak " " "

*) le ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Proga Gorica — Trst

1.24* brzovlak v Trst

7.— osebni vlak v Trst

15.15 brzovlak " " "

21.04 hitri vlak " " "

*) le ob ponedeljkih, sredah in petkih.

BRŽAVNA POSTAJA.

Proga Gorica — Podbrdo.

9.56 osebni vlak v Podbrdo

18.25 " " "

Proga Gorice — Trst

8.35 osebni vlak v Trst

17.10 " " "

JUŽNA POSTAJA.

Proga Gorica — Ajdovščina

9.13 mešani vlak v Ajdovščino

16.40 " " "

Ob 6.50 in 16.— prihaja mešani vlak iz Ajdovščine.

Izdaja konsorcij "Goriške Straže".
Odgovorni urednik: Josip Vampolšek.
Tiska "Narodna Tiskarna" v Gorici.

Soterja slovenca išče ugledna hiša v mestu. Več se izve pri upravi lista.

"Narodna Tiskarna"

v GORICI,
Veturini št. 9

priporoča

molitvenik
za mladino

"Srce k Bogu"

1 iztis L. 1.20.

Ce se naroči 25 iztisov 20 % popusta.
" " " 50 " " 25 % " "

Krepak mladenič

z absolviranim trgovskim tečajem želi vstopiti v službo kot trgovski pomočnik v trgovino z mešanim blagom. Zmožen je v govoru in pisavi: slovensčine, italijansčine in nemščine.

Domače podjetje.

Konkurenčne cene.

M. Ferjančič - Vipava,

trgovina z raznovrstnim blagom.

Se priporoča sl. občinstvu v Vipavski dolini.

Šolske zvezke in vse druge šolske potrebščine prodaja na drobno in na debelo.

Knjigarna

Kat. Tisk. Društva

v Gorici.

Enako prodaja razne leposlovne knjige, razglednice, črnila, podobe, križe itd.

Montova hiša

Fotooraf A. Jer... rsti, ul. Rima 24. Gorica Corso št. 36 na dvorcu.

Odvenik

DR. IVO NOVAK

v GORICI

se je preselil svojo odvetniško pisarno na
CORSO GIUPEPPE VERDI ŠTEV. 32

I. NADSTR.

v hišo „Centralne Posojilnice“.

Gostilna P. Kamenšček

se pripojoča sl. občinstvu

PIAZZA CORNO ŠT. 7

TRGOVNA Z JESTVINAMI

Josip Kutin

se pripojoča sl. občinstvu

GORICA - Via Carducci št. 11 - GORICA

Anton Breščak

velika trgovina s pohištvo vseh vrst

Gorica, Via Carducci 14

ODVETNIK V GORICI

D. R. FR. GABRŠČEK

se je preselil na Corso Verdi št. 28

ZAHVALA.

Povodom nenadomestne izgube našega ljubljenega očeta, starega očeta iu tasta

Antona Ivanova Pečenko,

veleposestnika v Rihenberku, hišnega posestnika in veletržca z vinom v Gorici,

izrekamo svojo prisrčno zahvalo vsem onim drugim, ki so nam tekom težkih dni pogreba zemeljskih ostankov blagega pokojnika izrekli svoje zožalje in ga obenem spremili k večnemu počitku.

GORICA, dne 6. oktobra 1919.

Žaluječi rodbini: Pečenke-va in Mašero-va.

„Goriška Straža“, „Slovenska krščansko-socialna zveza“, „Slov. kat. del. društvo“, društvo „Skalnica“, „Slovensko sirotišče“ in drugi naši odbori v Gorici naznanjajo pretužno vest, da je naš neumorni katoliško-narodni delavec gospod

LUKA DUGAR,

bivši dolgoletni upravnik naših katoliških časopisov, odlikovanec „Pro ecclesia et Pontifice“ itd.

dne 3. oktobra ob 9. uri predp. po kratki bolezni v Gospodu zaspal.

Pogreb se je vrsil v nedeljo ob 10^{3/4} predp. iz hiše žalosti Via Morelli 40.

Predragega pokojnika priporočamo v molitev in „Memento“.

Gorica, dne 8. oktobra 1919.